

PRESSMEDDELANDE

DATUM: 2006-09-27

NR: 40

KONTAKT: Tomas Lundberg, pressekreterare, tel. 08-787 02 15

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

■ Sunda statsfinanser och låg inflation - vägen till framgång!

Riksbankschef Stefan Ingves höll idag ett anförande på svenska ambassaden i Helsingfors på temat finsk och svensk ekonomisk politik. Stefan Ingves berörde inte aktuell penningpolitik i sitt framförande.

"I början av 1990-talet drabbades både Sverige och Finland av en djup ekonomisk kris. Den svåra situationen blev dock avstampet för framgångsrika stabiliseringspolitiska regimskiften som bidragit till låg inflation och sunda statsfinanser. Detta är viktiga faktorer bakom den gynnsamma ekonomiska utvecklingen i Sverige och Finland på senare år", inledde Ingves.

"Finsk och svensk ekonomi har många gemensamma nämnare, även avseende den ekonomiska politiken före krisåren. Under efterkrigstiden fram till 1980-talet bedrevs penningpolitiken i skydd av reglerade finansmarknader och med olika varianter av fasta växelkursmål. Den samlade ekonomiska politiken var dock inte förenlig med växelkursåtagandena. Det ledde till att stabiliseringspolitiken i de båda länderna kom att präglas av devalveringscykler för att hantera hög inflation och återkommande kostnadskriser", sade Ingves.

"När de finansiella marknaderna sedan successivt avreglerades under 1980-talet förändrades förutsättningarna både för den ekonomiska politiken och för den privata sektorn radikalt. Hög inflationstakt och skattereglernas utformning bidrog under senare delen av 1980-talet till mycket låga realräntor efter skatt vilket i samband med avregleringen resulterade i en kraftig kreditexpansion. Den rådande högkonjunkturen förstärktes av utlåningstillväxten som bidrog till snabbt ökande tillgångspriser, investeringar och konsumtion. Penningpolitiken var bunden till att försvara växelkursen och då finanspolitiken inte stramades åt tillräckligt överhettades ekonomin. Hög inflation och ett högt kostnadstryck urholkade konkurrenskraften och trovärdigheten för de fasta växelkurserna", fortsatte Ingves.

"Konjunkturen vände kring 1990-talets början. När penningpolitiken i Tyskland stramades åt efter återföreningen mellan före detta Öst- och Västtyskland spreds höga realräntor inom Europa via det fasta växelkurssystemet, ERM. Situationen försvårades och spekulation mot flera valutor, däribland den finska marken och

■ kronan, bidrog under hösten 1992 till att Finland och Sverige efter utdragna försvar av växelkurserna lät sina valutor flyta. De stigande realräntorna, som delvis var ett resultat av växelkursförsvaret, förvärrade det inhemska läget. BNP föll medan arbetslösheten och budgetunderskotten ökade snabbt. Tillgångspriserna rasade och båda länderna drabbades av bankkriser", sade Ingves.

"Den ekonomiska krisen bidrog till att på allvar skapa insikt om behovet av reformer. Det krävdes en ekonomisk politik som kunde bryta 1970- och 80-talens utveckling och som var förenlig med fria kapitalrörelser över gränserna. Både i Finland och Sverige hade det vuxit fram ett brett stöd för en politik med prisstabilitet och ordnade statsfinanser som grund för en mer långsiktig stabil ekonomisk utveckling. Mot den bakgrunden genomdrevs stabiliseringspolitiska regimskiften. Statsfinanserna sanerades och finanspolitiken fick ett tydligt regelverk, i Sverige infördes bl.a. utgiftstak och överskottsmål. Centralbankerna fick ett uttalat uppdrag att hålla inflationen låg och stabil samt ökad självständighet för att ge trovärdighet åt politiken", fortsatte Ingves.

"När det gäller valutapolitiken valde vi dock olika vägar. Medan Sverige bestämde sig för att låta kronan fortsätta flyta, anslöts marken till ERM. Finland ingår sedan 1999 i den europeiska valutaunionen. På så vis fick vi lite olika förutsättningar att bedriva stabiliseringspolitik. Riksbanken anpassar sin styrränta med utgångspunkt i prognoser för den svenska inflationen och ekonomiska utvecklingen i stort. Den europeiska centralbanken, ECB, utformar sin penningpolitik med avseende på utvecklingen i hela euroområdet och tar således inte separat hänsyn till utvecklingen i enskilda medlemsländer. I händelse av landsspecifika ekonomiska störningar ställs därför krav på finanspolitiken att axla en tyngre stabiliseringspolitisk börda i Finland jämfört med i Sverige", konstaterade Ingves.

"Trots olika valutapolitiska vägval har den ekonomiska utvecklingen i praktiken inte skilt sig särskilt mycket åt mellan länderna. Våra utgångslägen i början av 1990-talet var ganska lika och vi var tvungna att vidta ungefär samma typ av åtgärder efter krisen. Finland och Sverige är två små, öppna ekonomier och i dagens globaliserade ekonomi med fria kapitalrörelser krävs en nationell stabiliseringspolitik och sunda statsfinanser oavsett om ekonomin ingår i en valutaunion eller ej. Jag tror att en viktig lärdom är att det behövs ett fungerande ekonomiskt-politiskt ramverk kring de uppsatta målen för att politiken ska lyckas", fortsatte Ingves.

"Enligt min mening har de stabiliseringspolitiska regimer som Finland och Sverige haft sedan mitten av 1990-talet i stora drag fungerat bra och varit avgörande för ländernas framgångar. Idag har vi betydligt stabilare ekonomiska förhållanden med sunda statsfinanser, låg inflation och ett antal år med god tillväxt och snabb produktivitet utveckling bakom oss. Arbetslösheten är dock fortfarande relativt hög både i Finland och i Sverige, även om vi är långt ifrån rekordnivåerna i början av 1990-talet. Den långsiktiga lösningen på det problemet ligger dock till största delen utanför vad som kan påverkas av centralbankerna och stabiliseringspolitiken", avslutade Ingves.